

155

Vleeskuikenhoudery
– Rijnwoude

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

15 oktober 2014, 201401391/1/A4,

ECLI:NL:RVS:2014:3726

(mr. Van Kreveld, mr. Van Ettehoven, mr.

Hoogvliet)

Noot A. Wagenmakers

Drempelwaarden. M.e.r.-beoordeling. Aanmeldingsnotitie. Stiltegebied. Gezondheidseffekten.

[Wm art. 1.1, 7.2; Awb art. 3:4, 3:46]

Bij besluit van 15 januari 2013 heeft het college van burgemeester en wethouders van Rijnwoude (thans: Alphen aan de Rijn) besloten een omgevingsvergunning eerste fase te verlenen voor het in werking hebben van een akkerbouwbedrijf en vleeskuikenhoudery.

Appellant voert onder andere aan dat het college bij de beoordeling van de vraag of een milieueffectrapport (MER) moest worden opgesteld, uit had moeten gaan van het totale aantal vleeskuikens en niet slechts van de uitbreiding. Tevens had het college volgens appellant de gevolgen voor de volksgezondheid van alle binnen het bedrijf uitgevoerde activiteiten mee moeten wegen in de beoordeling, alsmede de situering van het bedrijf in een stiltegebied.

De Afdeling overweegt dat bij de beoordeling van de vraag of de drempelwaarde categorie C14 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. wordt overschreden en daarmee een MER verplicht is, uitgegaan moet worden van het aantal vleeskuikens waarmee de inrichting wordt uitgebreid. In dit geval wordt die drempelwaarde niet overschreden en bestond er geen verplichting voor het opstellen van een MER. Wel wordt de drempelwaarde van categorie D14 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. overschreden. Het college heeft echter op basis van de aanmeldingsnotitie m.e.r. van 14 maart 2012, waarin alle activiteiten van de inrichting en mogelijke gezondheidsrisico's zijn beschouwd, terecht kunnen besluiten dat geen MER hoefde te worden opgesteld. De Afdeling verklaart het beroep ongegrond.

Uitspraak op de hoger beroepen van:

1. [appellant sub 1a] en [appellante sub 1b], beiden wonend te Hazerswoude-Dorp, gemeente Alphen aan den Rijn, (hierna tezamen en in enkelvoud: [appellant sub 1]),

2. [appellant sub 2] en anderen, allen wonend te Hazerswoude-Dorp, (hierna tezamen en in enkelvoud: [appellant sub 2]),

tegen de uitspraak van de rechtbank Den Haag van 8 januari 2014 in

zaak nrs. 13/1649 en 13/1651 in het geding tussen:

1. [appellant sub 1]

2. [appellant sub 2]

en

het college van burgemeester en wethouders van Rijnwoude, thans: Alphen aan den Rijn

Procesverloop

Bij besluit van 15 januari 2013 heeft het college aan [vergunninghoudster] een omgevingsvergunning eerste fase verleend voor het in werking hebben van een akkerbouwbedrijf en vleeskuikenhoudery aan de [locatie] te Hazerswoude-Dorp. Bij uitspraak van 8 januari 2014 heeft de rechtbank de door [appellant sub 1] en [appellant sub 2] daartegen ingestelde beroepen ongegrond verklaard. Deze uitspraak is aangehecht.

Tegen deze uitspraak hebben [appellant sub 1] en [appellant sub 2] hoger beroep ingesteld.

Het college heeft een verweerschrift ingediend.

[appellant sub 2] heeft een nader stuk ingediend. De maatschap heeft, daartoe in de gelegenheid gesteld, een schriftelijke uiteenzetting gegeven.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 14 augustus 2014, waar (...; red.).

Overwegingen

1. Ingevolge artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, onder 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: de Wabo) is het verboden zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit het in werking hebben van een inrichting. Ingevolge artikel 2.5, eerste lid, wordt op verzoek van de aanvrager een omgevingsvergunning in twee fasen verleend. De eerste fase heeft slechts betrekking op de door de aanvrager aan te geven activiteiten.

Ingevolge artikel 2.14, eerste lid, aanhef en onder a, onder 5, betreft het bevoegd gezag, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als

hier aan de orde, bij de beslissing op de aanvraag in ieder geval: de mogelijkheden tot bescherming van het milieu, door nadelige gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken, te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, voor zover zij niet kunnen worden voorkomen. Ingevolge die aanhef en onder c, onder 1, neemt het bevoegd gezag, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als hier aan de orde, bij de beslissing op de aanvraag in ieder geval in acht dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken moeten worden toegepast.

Ingevolge het derde lid kan de omgevingsvergunning, voor zover het een activiteit betreft als bedoeld in het eerste lid, slechts in het belang van de bescherming van het milieu worden geweigerd.

Inrichting

2. Voor de inrichting is eerder bij besluit van 9 september 2009 een omgevingsvergunning verleend voor het houden van 39.600 vleeskuikens en 256 vleesstieren. Bij het in beroep bestreden besluit van 15 januari 2013 heeft het college aan [vergunninghoudster] een nieuwe, de gehele inrichting omvattende omgevingsvergunning eerste fase verleend in verband met de uitbreiding van het aantal te houden vleeskuikens met 59.900 tot in totaal 99.500 stuks.

Buiten beschouwing gelaten beroepsgronden [appellant sub 1]

3. [appellant sub 1] heeft zijn gronden met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel, de situering van zijn woning waarvan in de besluitvorming is uitgegaan, het opstellen van een milieueffectrapport, de samenhang met de overige binnen de inrichting verrichte activiteiten, de gefaseerde uitbreiding van de inrichting, de aanplant van een groenwal en directe ammoniakschade aan zijn boomgaard en siertuin voor het eerst in hoger beroep naar voren gebracht. Aangezien het hoger beroep is gericht tegen de uitspraak van de rechtbank en er geen reden is waarom deze gronden niet reeds bij de rechtbank konden worden aangevoerd, en [appellant sub 1] dit uit een oogpunt van een zorgvuldig en doelmatig gebruik van rechtsmiddelen had behoren te doen, dienen deze gronden buiten beschouwing te blijven.

Overleg

4. [appellant sub 2] betoogt dat de rechtbank heeft miskend dat het college hem bij de verlening van de omgevingsvergunning ten onrechte geen mogelijkheid heeft geboden om in overleg met alle betrokken partijen tot een oplossing te komen.

4.1. De in de Wabo voorgeschreven en door het college bij de verlening van de omgevingsvergunning gevolgde uitgebreide voorbereidingsprocedure staat overleg met alle betrokken partijen niet in de weg. Het voeren van overleg in andere vorm dan door middel van de uitgebreide voorbereidingsprocedure maakt echter geen onderdeel uit van die procedure, zodat het achterwege laten daarvan geen gevolgen kan hebben voor de rechtmatigheid van de omgevingsvergunning.

Het betoog faalt.

Milieueffectrapport

5. Ingevolge artikel 7.2, eerste lid, van de Wet milieubeheer worden bij algemene maatregel van bestuur de activiteiten aangewezen:

- a. die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu;
- b. ten aanzien waarvan het bevoegd gezag moet beoordelen of zij belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben.

Ingevolge het derde lid worden terzake van de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, onder a, de categorieën van besluiten aangewezen bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport moet worden opgesteld.

Ingevolge het vierde lid worden terzake van de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, onder b, de categorieën van besluiten aangewezen in het kader waarvan het bevoegd gezag krachtens de artikelen 7.17 of 7.19 moet beoordelen of die activiteiten de in dat onderdeel bedoelde gevolgen hebben, en indien dat het geval is, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport moet worden gemaakt.

Ingevolge artikel 2, eerste lid, van het Besluit milieueffectrapportage (hierna: het gewijzigd Besluit m.e.r. 1994) worden als activiteiten als bedoeld in artikel 7.2, eerste lid, onder a, van de Wet milieubeheer aangewezen de activiteiten die behoren tot een categorie die in onderdeel C van de bijlage is omschreven.

Ingevolge het tweede lid worden als activiteiten als bedoeld in artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer aangewezen de activiteiten die behoren tot een categorie die in onderdeel D van de bijlage is omschreven.

In categorie 14 van onderdeel C van de bijlage bij het gewijzigd Besluit m.e.r. 1994 is als activiteit waarvoor bij de voorbereiding van een besluit het opstellen van een milieueffectrapport verplicht is, onder meer aangewezen: de oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van pluimvee in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een installatie met meer dan 85.000 stuks mesthoenders.

In categorie 14 van onderdeel D van die bijlage is als activiteit waarvoor beoordeeld moet worden of bij de voorbereiding van een besluit een milieueffectrapport moet worden opgesteld, onder meer aangewezen: de oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van pluimvee in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een installatie met meer dan 40.000 stuks pluimvee.

6. [appellant sub 2] betoogt dat de rechtbank heeft miskend dat voor de voorgenomen uitbreiding van de inrichting ten onrechte geen milieueffectrapport is opgesteld. Daartoe stelt hij dat het college bij de beoordeling van de vraag of een milieueffectrapport diende te worden opgesteld ten onrechte slechts is uitgegaan van het aantal vleeskuikens waarmee de inrichting wordt uitgebreid en niet van het totale aantal te houden vleeskuikens. Verder stelt hij dat het college bij die beoordeling ten onrechte niet de overige binnen de inrichting verrichte activiteiten en de gevolgen hiervan voor de volksgezondheid heeft betrokken. Tot slot stelt [appellant sub 2] dat de rechtbank eraan is voorbijgegaan dat ook de situering van de inrichting in een milieubeschermingsgebied voor stilte als bedoeld in artikel 1.2, tweede lid, onder b, van de Wet milieubeheer (hierna: stiltegebied) aanleiding had moeten geven tot het opstellen van een milieueffectrapport.

6.1. De rechtbank heeft terecht onder verwijzing naar de uitspraken van de Afdeling van 30 maart 2011 in zaak nr. 201006537/1/M2 en van 14 juli 2010 in zaak nr. 200908601/1/M2 overwogen dat het college bij de beoordeling of een milieueffectrapport diende te worden opgesteld slechts behoefde uit te gaan van het aantal vleeskuikens waarmee de inrichting wordt uitgebreid. Nu dat aantal de in categorie 14 van onderdeel C van de bijlage bij het gewijzigd Besluit m.e.r. 1994 opgenomen drempelwaarde niet overschrijdt, heeft de recht-

bank terecht overwogen dat er in zoverre geen verplichting bestond om een milieueffectrapport op te stellen.

6.2. Nu het aantal vleeskuikens waarmee de inrichting wordt uitgebreid, de in categorie 14 van onderdeel D van de bijlage bij het gewijzigd Besluit m.e.r. 1994 overschrijdt, heeft het college op basis van de 'Aanmeldingsnotitie M.E.R. uitbreiding van het pluimvee- en akkerbouwbedrijf van maatschap A.A.M. [appellant sub 1] aan de [locatie] in Hazerswoude-Dorp gemeente Rijnwoude' van 14 maart 2012 (hierna: de aanmeldingsnotitie) beoordeeld of de aangevraagde activiteiten belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben als bedoeld in artikel 7.2, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet milieubeheer. Zoals blijkt uit de aanmeldingsnotitie zijn, anders dan [appellant sub 2] betoogt, bij die beoordeling ook de overige binnen de inrichting verrichte activiteiten betrokken. Verder is aandacht besteed aan eventuele gezondheidsrisico's. In dat kader wordt in de aanmeldingsnotitie geconcludeerd dat er geen wetenschappelijk onderbouwd bewijs voorhanden is, waaruit blijkt dat omwonenden van de inrichting gezondheidsrisico's lopen. Wat betreft het geluidaspect wordt in de aanmeldingsnotitie verwezen naar de in verband met de omvang en ligging van de inrichting en de normstelling voor het landelijk gebied opgestelde rapportage. Blijkens die rapportage is de omstandigheid dat de inrichting in een stiltegebied is gesitueerd, bij de gemaakte geluidberekeningen betrokken. Uit de aanmeldingsnotitie volgt dat die situering evenmin een omstandigheid is op grond waarvan een milieueffectrapport zou moeten worden opgesteld. Hetgeen [appellant sub 2] heeft aangevoerd, heeft de rechtbank terecht geen aanleiding gegeven voor de conclusie dat het college zich niet op basis van de in de aanmeldingsnotitie neergelegde conclusies op het standpunt heeft kunnen stellen dat voor de voorgenomen uitbreiding van de inrichting geen milieueffectrapport behoefde te worden opgesteld.

Het betoog faalt.

Beste beschikbare technieken

7. [appellant sub 2] betoogt onder verwijzing naar het persbericht 'Minimumafstand tussen veehouderij en woningen vraagt lokale afweging' van de Gezondheidsraad van 30 november 2012 dat de rechtbank heeft miskend dat binnen de inrichting niet de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast.

7.1. De rechtbank heeft in het niet nader onderbouwde betoog van [appellant sub 2] terecht geen aanknopingspunten gevonden voor de conclusie dat binnen de inrichting niet de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast. De verwijzing naar voormeld persbericht brengt de Afdeling niet tot een ander oordeel, nu hierin slechts in algemene bewoordingen wordt ingegaan op eventuele gezondheidsrisico's voor omwonenden van veehouders en geen conclusie wordt getrokken over de technieken die binnen de inrichting worden toegepast.

Het betoog faalt.

Geluid

8. [appellant sub 2] betoogt dat de rechtbank er ten onrechte aan is voorbijgegaan dat de inrichting in een stiltegebied is gesitueerd.

8.1. De inrichting is gesitueerd in het in de Provinciale milieuvordering Zuid-Holland aangewezen stiltegebied 'Leiden - Zoetermeer - Alphen aan den Rijn'. Vanwege die situering heeft het college in aanvulling op de geluidgrenswaarden die ingevolge tabel I van vergunningvoorschrift 4.1.1 gelden ter plaatse van geluidgevoelige objecten en waarvan de aanvaardbaarheid thans niet meer in geschil is, in tabel II van dat voorschrift geluidgrenswaarden gesteld die gelden op een afstand van 50 m van de terreingrens van de inrichting. Daarbij heeft het college aansluiting gezocht bij de in de Handreiking industrielaai en vergunningverlening 1998 opgenomen richtwaarden voor een omgeving die gekarakteriseerd kan worden als 'landelijke omgeving'.

De Afdeling stelt voorop dat de enkele omstandigheid dat de inrichting in het stiltegebied is gesitueerd, op zichzelf niet aan de rechtmatigheid van de omgevingsvergunning in de weg staat. Nu [appellant sub 2] voorts niet onderbouwt waarom het college bij de beoordeling van de aanvraag ondanks voormelde aanvullende geluidgrenswaarden onvoldoende rekening heeft gehouden met de situering van de inrichting in het stiltegebied, heeft de rechtbank in het betoog van [appellant sub 2] terecht geen grond gezien voor het oordeel dat het bij haar bestreden besluit niet in stand kan blijven.

Het betoog faalt.

Geur

9. [appellant sub 2] betoogt dat de uitkomst van de gemaakte berekeningen van de door de inrichting veroorzaakte geurbelasting niet overeenkomt

met de werkelijke geurbelasting. Hij stelt in dit verband onder verwijzing naar recente stukken over het verspreidingsmodel V-Stacks vergunning 2010, waaronder een notitie van Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. van 18 april 2014 en een brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de voorzitter van het college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant van 10 juni 2014, dat wanneer aan het bij de geurberekeningen gehanteerde verspreidingsmodel V-Stacks vergunning 2010 een zogenoemde gebouwmodule zou zijn toegevoegd, uit de geurberekeningen zou blijken dat de door de inrichting veroorzaakte geurbelasting onaanvaardbaar is.

9.1. Ingevolge artikel 10, aanhef en onder a, van de Wet geurhinder en veehouderij worden bij ministeriële regeling regels gesteld over de wijze waarop de geurbelasting, bedoeld in artikel 3 van die wet, wordt bepaald.

Ingevolge artikel 2, eerste lid, van de Regeling geurhinder en veehouderij, wordt de geurbelasting vanwege een veehouderij berekend met inachtneming van het verspreidingsmodel V-Stacks vergunning 2010.

9.2. Bij de aanvraag om omgevingsvergunning zijn geurberekeningen gevoegd, waarbij de door de inrichting veroorzaakte geurbelasting is berekend met inachtneming van het verspreidingsmodel V-Stacks vergunning 2010. Voor zover [appellant sub 2] aanvoert dat dit verspreidingsmodel als zodanig onjuistheden bevat en daarom ten onrechte is toegepast, overweegt de Afdeling dat die toepassing ingevolge artikel 10, aanhef en onder a, van de Wet geurhinder en veehouderij, gelezen in samenhang met artikel 2, eerste lid, van de Regeling geurhinder en veehouderij, verplicht is. Of toepassing van het verspreidingsmodel tot de door [appellant sub 2] gestelde onderschatting van de geurbelasting leidt vanwege het ontbreken van de gebouwmodule, wat daarvan ook zij, doet aan die verplichting niet af. Voor zover [appellant sub 2] aanvoert dat het verspreidingsmodel in dit concrete geval onjuist is toegepast, heeft hij dat met de enkele verwijzing naar voormelde stukken niet aannemelijk gemaakt, nu die niet betrekking hebben op de inrichting.

Gezien het vorenoverwogene kan hetgeen [appellant sub 2] aanvoert niet leiden tot het oordeel dat het college niet van de bij de aanvraag gevoegde geurberekeningen mocht uitgaan.

Het betoog faalt.

Volksgezondheid

10. [appellant sub 2] en [appellant sub 1] vrezen voor gezondheidsrisico's voor omwonenden als gevolg van het in werking zijn van de inrichting. 10.1. Ingevolge artikel 1.1, tweede lid, van de Wabo is met betrekking tot de betekenis van de begrippen «gevolgen voor het milieu» en «bescherming van het milieu» in deze wet en de daarop berustende bepalingen artikel 1.1, tweede lid, van de Wet milieubeheer van overeenkomstige toepassing.

Indien door het in werking zijn van een inrichting risico's voor de volksgezondheid kunnen ontstaan, moeten deze risico's gelet op artikel 1.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet milieubeheer als gevolg voor het milieu bij de beoordeling van de aanvraag worden betrokken.

10.2. [appellant sub 2] en [appellant sub 1] hebben niet gewezen op algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten op grond waarvan zou moeten worden geconcludeerd dat het in werking zijn van de inrichting zodanige risico's voor de volksgezondheid kan opleveren dat de vergunning om die reden had moeten worden geweigerd, dan wel dat daaraan nadere voorschriften of beperkingen hadden moeten worden verbonden. Daarbij neemt de Afdeling in aanmerking dat in de diverse publicaties waarnaar zij ter onderbouwing van hun standpunt verwijzen, geen conclusies worden getrokken over de gezondheidsrisico's in dit specifieke geval. De niet nader onderbouwde stelling van [appellant sub 1] dat er voor omwonenden vanwege het in werking zijn van de inrichting een verhoogde kans op kanker is, biedt geen aanknopingspunten voor een andere conclusie.

Voor zover [appellant sub 2] en [appellant sub 1] in dit verband hebben verwezen naar een in het kader van een bouwprocedure opgesteld advies van de Omgevingsdienst West-Holland van 6 februari 2012, dat betrekking heeft op de realisatie van een woning in de nabijheid van de inrichting en waarin onder meer wordt ingegaan op risico's voor de gezondheid van omwonenden vanwege het in werking zijn van de inrichting, leidt dit evenmin tot een andere conclusie. Daartoe overweegt de Afdeling dat dat advies evenmin voormelde algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten bevat.

De betogen falen.

Overig

11. Voor zover [appellant sub 2] betoogt dat het college bij de beoordeling van de aanvraag om omgevingsvergunning ten onrechte niet is uitgegaan van metingen van de huidige situatie, maar van berekeningen waarvan onduidelijk is of ze wel overeenkomen met de feitelijke situatie, overweegt de Afdeling als volgt. De enkele omstandigheid dat geen metingen zijn verricht maar is uitgegaan van berekeningen, maakt niet dat daarom niet van de juistheid van die berekeningen mag worden uitgegaan. Wanneer de inrichting niet overeenkomstig de omgevingsvergunning in werking is, betreft dat een kwestie van handhaving, die in deze procedure niet aan de orde is. Het betoog faalt.

12. Hetgeen [appellant sub 2] voor het overige heeft aangevoerd, heeft hij niet, althans onvoldoende gemotiveerd. Reeds hierom falen deze betogen. *Slotoverwegingen*

13. De hoger beroepen zijn ongegrond. De aangevallen uitspraak dient te worden bevestigd.

14. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:
bevestigt de aangevallen uitspraak.

NOOT

Volgens vaste jurisprudentie bepaalt alleen de uitbreiding of er sprake is van een m.e.r.-plicht of een formele m.e.r.-beoordelingsplicht. Die vaste lijn wordt in deze uitspraak weer bevestigd.

In deze uitspraak constateert de Afdeling bestuursrechtspraak dat de drempelwaarde van Categorie D14 van de bijlage bij het gewijzigd Besluit m.e.r. 1994 overschreden wordt. Op basis van de 'Aanmeldingsnotitie M.E.R. uitbreiding van het pluimvee- en akkerbouwbedrijf van maatschap A.A.M. aan de [locatie] in Hazerswoude-Dorp gemeente Rijnwoude' van 14 maart 2012 (hierna: de meldingsnotitie) heeft het college naar het oordeel van de Afdeling terecht geconcludeerd dat geen MER behoefde te worden opgesteld. In de meldingsnotitie zijn de effecten van alle activiteiten binnen de inrichting

beoordeeld. De situering van de inrichting binnen een stiltegebied is eveneens betrokken in dit oordeel.

Interessant is dat hier weer inhoudelijk op de m.e.r.-beoordeling wordt ingedaan. Al eerder is duidelijk geworden dat volksgezondheid een aspect is dat in de m.e.r.-beoordeling een rol kan spelen. Zie ABRvS 25 juli 2012, nr. 201102875/1/A4. Ook hier blijkt weer dat het gemis aan wetenschappelijk onderbouwde gegevens over mogelijke gezondheidsrisico's van de (intensieve) veehouderij het lastig maakt om daarover duidelijke conclusies te trekken.

In de aanmeldingsnotitie lijkt ingegaan te zijn op een aantal criteria van bijlage III van de M.e.r.-richtlijn, maar uit de uitspraak kan niet opgemaakt worden of de Afdeling al die criteria heeft nagelopen.

Opgemerkt wordt dat bij toetsing aan de criteria van bijlage III van de M.e.r.-richtlijn de totale activiteit bekeken wordt op de gevolgen voor het milieu, en niet alleen de gevolgen van de uitbreiding. Dit volgt ook uit de nota van toelichting bij de wijziging van het Besluit m.e.r., Stb. 2011, 102, blz. 33, 'Anders dan bij de C-lijst zal bij de D-lijst derhalve in geval van een wijziging of uitbreiding, ook de bestaande situatie moeten worden betrokken. Iedere druppel kan immers de emmer doen overlopen. Een en ander vloeit ook voort uit het indicatief maken van de drempels van de D-lijst.'

Evenmin kan uit de uitspraak opgemaakt worden of de formele m.e.r.-beoordelingsprocedure van artikel 7.17 van de Wet milieubeheer doorlopen is. Deze is hier immers aan de orde, nu de drempelwaarde van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. overschreden wordt.

Indien het bevoegd gezag concludeert dat geen MER hoeft te worden opgesteld, vereist de formele m.e.r.-beoordeling naast een afzonderlijk besluit tevens publicatie in de Staatscourant.

Zie in dit verband onder meer tuinbouwgebied Sappemeer, ABRvS 29 augustus 2001, nr. 200001987/1, ECLI:NL:RVS:2001:AD3394, en

Vleeskuikenhoudery te Hardenberg, ABRvS 30 mei 2007, nr. 200608972/1, ECLI:NL:RVS:BA6018.

Op die manier is de conclusie van artikel 7.2, vierde lid, Wm jo. artikel 2, vijfde lid, aanhef en onder d, Besluit m.e.r. transparant voor omwonenden. Het maakt ook duidelijk dat het aan het bevoegd gezag is om de m.e.r.-beoordeling te

doen. Daarbij mag wel gebruik worden gemaakt van notities van de initiatiefnemer, maar de verantwoordelijkheid ligt bij het bevoegd gezag. Een stuk helderder omtrent de toetsing aan de bijlage III-criteria is de recente uitspraak van de Afdeling van 1 oktober 2014, nr. 201308398/1/A4, ECLI:NL:RVS:2014:3546, waar sprake is van de tegengestelde situatie. Daar kwam de vergunninghouder op tegen het besluit van het college waarin op basis van een aanmeldingsnotitie besloten werd dat wél een MER diende te worden opgesteld. Die uitspraak is alleen al interessant omdat het niet vaak voorkomt dat er beroep ingesteld wordt tegen een m.e.r.-beoordelingsbesluit. Dat beroep staat immers alleen open voor de initiatiefnemer en niet voor derden, nu het m.e.r.-beoordelingsbesluit gezien wordt als een voorbereidingsbesluit in de zin van artikel 6:3 Algemene wet bestuursrecht. Derden kunnen daarom pas in de procedure tegen het besluit over de uiteindelijke vergunning m.e.r.-beroepsgronden indienen. Soms kan daarom pas laat in de procedure blijken dat alsnog een MER had moeten worden opgesteld, hetgeen de procedure aanzienlijk vertraagt en mogelijk vertragingsschade tot gevolg heeft. Onder de nieuwe Omgevingswet zal dat probleem zich vaker voordoen, nu de wetgever voornemens is het formele m.e.r.-beoordelingsbesluit als afzonderlijk besluit te laten vervallen en de m.e.r.-beoordeling in het moederbesluit te integreren.

A. Wagenmakers